

Sygn. akt III RC 305/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 grudnia 2017 roku

Sąd Rejonowy w Elblągu w III Wydziale Rodzinnym i Nieletnich

w następującym składzie :

Przewodniczący : SSR Anna Nowosielska

Protokolant : sekr. sąd. Małgorzata Baur

po rozpoznaniu w dniu 27 grudnia 2017 roku w Elblągu , na rozprawie

sprawy z powództwa A. J. (1)

przeciwko M. J. (1)

o alimenty

oddala powództwo .

Sygn. akt III RC 305/17

UZASADNIENIE

Powódka A. J. (1) w pozwie , wniesionym w dniu 26 maja 2017 roku , domagała się zasądzenia od M. J. (1) alimentów w kwotach po 500 zł miesięcznie, płatnych do jej rąk , wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w terminie płatności którejkolwiek z rat , poczynając od dnia wniesienia pozwu. W uzasadnieniu podniosła, że w latach 1994-2014 była żoną pozwanego. Sąd Okręgowy w Elblągu wyrokiem z dnia 22 stycznia 2014 roku w sprawie o sygn. akt V C 1306/13 , rozwiązał związek małżeński stron przez rozwód z winy M. J. (1). W ocenie powódki, jej sytuacja po orzeczeniu rozwodu znacznie się pogorszyła , bowiem musi korzystać z pomocy opieki społecznej. Podkreśliła, że środki finansowe jakie otrzymuje są niewystarczające na utrzymanie jej i córki, która jest obecnie w ciąży. Dodatkowo podała, że oczekuje na wyznaczenie terminu posiedzenia komisji w (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w E.. Pozwany wystąpił do Sądu o podział ich majątku dorobkowego , w związku z tym powódka spłaca byłego męża w różnych kwotach , stosownie do możliwości finansowych. Wskazała jako podstawę prawną wywiedzonego powództwa przepis art. 60 § 2 k.r.o.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości , uzasadniając powyższe tym , że powódka przez kilkanaście lat pracowała w jednym zakładzie, z którym sama rozwiązała umowę o pracę za porozumieniem stron . Zatem utraciła dochód z własnego zachowania . Jego zdaniem prawdopodobną przyczyną rozwiązania stosunku pracy były problemy alkoholowe byłej żony. Podkreślił, iż wbrew twierdzeniom A. J. (1), uzyskuje ona dochody z wynajmu mieszkania. Argumentował także , że założył rodzinę, zawarł kolejny związek małżeński, w (...) urodziła się jemu z tego związku córka, a następnie w dniu (...) syn. Obecnie jego małżonka jest osobą bezrobotną, nie posiada prawa do zasiłku. Podkreślił, iż jego łączne miesięczne wydatki wynoszą kwoty po 2.400 zł miesięcznie. W związku tym nie jest w stanie płacić jakichkolwiek alimentów na byłą żonę .

Na rozprawie w dniu 04 października 2017 roku powódka zmodyfikowała żądanie. Wniosła o zasądzenie od M. J. (1) alimentów w kwotach po 300 zł miesięcznie, płatnych do jej rąk do 30 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi

odsetkami w razie opóźnienia w terminie płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia wniesienia pozwu, a w pozostałej części cofnęła powództwo.

Pozwany na tej rozprawie wyraził zgodę na cofnięcie pozwu, w pozostałym zakresie wniósł o oddalenie żądania.

Na kolejnej rozprawie w dniu 06 grudnia 2017 roku A. J. (1) po raz kolejny zmodyfikowała powództwo, domagała się zasądzenia od M. J. (1) alimentów w kwotach po 500 zł miesięcznie, płatnych do jej rąk do 30 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w terminie płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia wniesienia pozwu.

Pozwany na wskazanej rozprawie wniósł o oddalenie zmodyfikowanego powództwa w całości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. J. (1) i M. J. (1) pozostawali w związku małżeńskim od dnia 16 lipca 1994 roku do dnia 13 lutego 2014 roku. Z małżeństwa tego urodziła się dnia (...) w E. córka M. J. (2). W trakcie trwania małżeństwa strony zamieszkiwały razem, prowadziły wspólnie gospodarstwo domowe, oboje pracowali, z wyjątkiem gdy przez siedem pierwszych lat powódka opiekowała się chorą córką. Wyrokiem z dnia 22 stycznia 2014 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt VC 1306/13, Sąd Okręgowy w Elblągu rozwiązał przez rozwód małżeństwo stron z winy M. J. (1). Powyższy wyrok uprawomocnił się w dniu 13 lutego 2014 roku. W tamtym czasie strony nie mieszkały razem, nie prowadziły wspólnego gospodarstwa domowego, bowiem w dniu 06 listopada 2013 roku M. J. (1) wyprowadził się od rodziny. Ponadto córka stron miała 19 lat, była studentką studiów dziennych.

Kolejne postępowanie z powództwa A. J. (1) i M. J. (2) przeciwko M. J. (1) o alimenty toczyło się w sprawie o sygn. akt III RC 299/16, w której powódka A. J. (1) domagała się ostatecznie od pozwanego alimentów w kwotach po 200 zł miesięcznie, poczynając od dnia 01 października 2016 roku, zaś powódka M. J. (2) cofnęła pozew. Wyrokiem z dnia 28 października 2016 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt III RC 299/16, Sąd Rejonowy w Elblągu umorzył postępowanie z powództwa A. J. (1) co do żądania kwot ponad 200 złotych miesięcznie i za okres do dnia 30 września 2016 roku, oddalił powództwo A. J. (1) w pozostałym zakresie oraz umorzył postępowanie z powództwa M. J. (2).

W tamtym czasie M. J. (2) nie kontynuowała edukacji, wyjechała do (...) B., gdzie pracowała. Była samodzielna. Natomiast A. J. (1) nie pracowała. Po rozwodzie zaczęła nadużywać alkoholu, chorowała na zaostrenie cukrzycy, nowotwór trzustki, nowotwór niezłośliwy sutka. K. była hospitalizowana, pozostawała pod opieką poradni specjalistycznych, w tym poradni onkologicznej. Przyjmowała leki kilka razy dziennie. Od dnia 07 lipca 2016 roku była zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna, początkowo bez prawa do zasiłku (z powodu sposobu rozwiązania stosunku pracy – za porozumieniem stron). Utrzymywała się ze świadczeń uzyskiwanych z opieki społecznej w kwotach po 435 zł miesięcznie. Nadto od lipca 2016 roku miała przyznany dodatek mieszkaniowy. W okresie od dnia 15 września 2016 roku do dnia 01 grudnia 2016 roku przebywała na zwolnieniu lekarskim, które przedłożyła w urzędzie pracy. W okresie od 05 października 2016 roku do dnia 02 stycznia 2017 roku pobierała zasiłek dla bezrobotnych. Nie poszukiwała zatrudnienia. Nie ubiegała się o przyznanie jej świadczenia rentowego, składała wnioski o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności. Upřednio, w okresie od 01 listopada 2004 roku do 30 czerwca 2016 roku, pracowała na stanowisku pracownika gospodarczego w (...) S. (...) (...) w E.. Powyższa umowa o pracę została rozwiązana na mocy porozumienia stron. W okresie od lipca 2015 roku do lipca 2016 roku od tego pracodawcy uzyskała wynagrodzenie w kwocie 27.466,07 zł netto. Zamieszkiwała w mieszkaniu położonym przy ul. (...) w E., którego własność uzyskała na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 18 maja 2016 roku w sprawie o sygn. akt I Ns 218/15. Jednocześnie, zgodnie z treścią wskazanego orzeczenia, musiała spłacić M. J. (1) kwotą 38.000 zł płatną w 4 ratach, każda po 9.500 zł, pierwszą do dnia 31 grudnia 2016 roku, drugą do dnia 31 grudnia 2017 roku, trzecią do dnia 31 grudnia 2018 roku oraz czwartą do dnia do dnia 31 grudnia 2019 roku. Powódka zajmowała powyższe mieszkanie wspólnie z córką a następnie sama, samodzielnie opłacała koszty jego utrzymania, które razem z mediami wynosiły kwoty po około 375zł miesięcznie, w tym na: czynsz 350 zł (faktycznie płaciła 150 zł, pozostałą część stanowił dodatek mieszkaniowy), energię elektryczną : średnio 125 zł, gaz : 100 zł. Na swoje pozostałe utrzymanie

przeznaczała kwoty po 1.000 zł miesięcznie . Miała zaciągnięty limit w rachunku bankowym w kwocie 1000 złotych oraz pozycywała pożyczki u znajomych w łącznej wysokości 1400 złotych .

Z kolei pozwany M. J. (1) założył nową rodzinę, ożenił się z J. R.. W (...) urodziło się jemu z tego związku dziecko - córka L. J.. Od czasu rozwodu nie zmienił pracy. Od dnia 15 maja 2008 roku wciąż pracował na firmie (...)W okresie od września 2015 roku do sierpnia 2016 roku uzyskał z tej pracy wynagrodzenie w kwocie 27.483,61zł netto. Po urodzeniu córki L. nie podejmował się prac dorywczych , z których poprzednio osiągał dochód w kwocie około 1.000 zł. Praca na poczcie była jego jedynym źródłem dochodu . Małżonka pozwanego pracowała jako pracownik infolinii na umowę zlecenie za wynagrodzeniem w wysokości 8zł-9zł za godzinę pracy . Dochody rodziny pozwanego zamykały się kwotą po około 3200 złotych miesięcznie . Mieszkał wraz z żoną i dzieckiem w dwupokojowym mieszkaniu zakupionym na kredyt. Ponoślił opłaty - bez opłat za samochód – w kwotach po 1575 złotych miesięcznie, w tym : rata kredytu na zakup mieszkania (zaciągniętego w czerwcu 2014 roku w kwocie 140 500 złotych) – około 720 zł , czynsz – 455zł , energia elektryczna , gaz , telefon i internet – 400 zł . Dodatkowo wskazywał , że w okresie od grudnia 2013 roku do kwietnia 2016 rokułożył świadczenia na rzecz córki M. J. (2) , co dało łączną kwotę 11350 złotych. Nadto pozwany oraz jego małżonka zaciągali, poza kredytem mieszkaniowym , także inne zobowiązania bankowe , które przeznaczali na zaspokajanie potrzeb rodziny , w tym także częściowo na spłatę poprzednich tego rodzaju zobowiązań w liczbie 4 : J. J. (1) w marcu 2015 roku w wysokości około 11 000 złotych , rata miesięczna wynosiła kwoty po 195 złotych , M. J. (1) : we wrześniu 2015 roku w kwocie 10 000 złotych , rata miesięczna wynosiła kwoty po 333,67 złotych , termin spłaty ostatniej raty przypada na dzień 16 września 2019 roku , w styczniu 2016 roku kwocie 3000 złotych , rata miesięczna wynosiła kwoty po 107,81 złotych , termin spłaty ostatniej raty przypada na dzień 11 lutego 2020 roku , w lipcu 2016 roku w kwocie 30 000 złotych (z terminem spłaty ostatniej raty w lipcu 2026 roku) . Ponadto dnia 14 lipca 2015 roku pozwanemu została przyznana pożyczka ze środków funduszu socjalnego w jego zakładzie pracy w wysokości 10 000 złotych z przeznaczeniem na remont mieszkania , rozłożona na 36 rat , z których każda wynosi kwoty po 285 złotych miesięcznie . Łącznie spłaty wszystkich kredytów obciążały budżet rodziny pozwanego kwotą po około 2600 złotych miesięcznie .

Obecnie A. J. (1) nadal nie pracuje. Posiada wykształcenie średnie ogólnokształcące oraz doświadczenie zawodowe na stanowiskach pracownik gospodarczy i kaletnik. Ma zdiagnozowany nowotwór trzustki, od października 2016 roku do lutego 2017 roku miała podawaną chemię. Przed złożeniem pozwu w niniejszej sprawie, w okresie od 09 maja 2016 roku do 13 maja 2016 roku, była hospitalizowana w Szpitalu w E. przy ulicy (...) z powodu zaostrzenia zapalenia trzustki. Od dnia 07 lipca 2016 roku do dnia 01 października 2017 roku miała status osoby bezrobotnej w Powiatowym Urzędzie Pracy w E.. W okresie zarejestrowania chorowała, planowała wyjazd za granicę. W okresach od 01 sierpnia 2016 roku do 31 października 2016 roku, od 01 lutego 2017 roku do 31 marca 2017 roku i od 01 kwietnia 2017 roku do 31 maja 2017 roku pobierała zasiłek okresowy po około 300 zł miesięcznie z powodu pozostawiania bez zatrudnienia. Na okres od 01 kwietnia 2017 roku do 30 września 2017 roku miała przyznany dodatek mieszkaniowy w kwocie 134,76zł miesięcznie. W kwietniu 2017 roku i w maju 2017 roku wynajmowała mieszkanie za kwoty po 1000 zł miesięcznie . Obecnie wynajmuje mieszkanie koleżance z dzieckiem w wieku 13 lat. Opłaty mieszkaniowe wynoszą 671,40 zł średnio miesięcznie, w tym: czynsz- 320 zł (do końca września 2017 roku częściowo pokrywany przez dodatek mieszkaniowy) , tv – 14,90zł, internet- 45zł (z którego ostatecznie zrezygnowała , bowiem koleżanka korzysta z internetu bezprzewodowego) , energia elektryczna- 191,50 zł (średnia z dwóch miesięcy), gaz -100 zł . Wynajmująca przekazuje powódce na poczet tych opłat kwoty po 600 zł miesięcznie . A. J. (1) na swoje utrzymanie przeznacza kwoty po 700 zł miesięcznie, w tym na leki kwotę 240 złotych (pożyczaną od znajomych) , z tym że opieka społeczna zwraca jej 45 % wartości zakupionych medykamentów , żywienia, środki czystości i odzież. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Elblągu W. K. prowadzi postępowanie egzekucyjne przeciwko A. J. (1) na wniosek wierzyciela M. J. (1) w sprawie o sygn. akt VI KM 575/17 na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Elblągu wydanego w sprawie I Ns 218/15 . W dniu 26 czerwca 2017 roku wobec powódki orzeczono lekki stopień niepełnosprawności od dnia 26 maja 2017 roku do dnia 30 czerwca 2019 roku, po uzyskaniu którego została skierowana z urzędu pracy w dniu 14 września 2017 roku na spotkanie z Fundacją (...). Powódka w dniu 02 października 2017 roku utraciła status osoby bezrobotnej z powodu uczestniczenia w projekcie organizowanym przez (...) Radę Konsultacyjną Osób Niepełnosprawnych. Od tego dnia uczęszczała na kursy ratownictwa medycznego i opiekuna dla osób starszych . W dniu 08 listopada 2017

roku otrzymała zasiłek integracyjny w kwocie 295,74 złotych (za październik 2017 roku) , zaś w dniu 08 grudnia 2017 roku w kwocie 421,11 złotych (za listopad 2017 roku) . Z uwagi na przebywanie na zwolnieniu lekarskim od dnia 01 grudnia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku nie pobierała świadczenia integracyjnego za dalszy okres . Powódka kilkanaście dni w miesiącu zajmuje się niepełnosprawną matką swojego przyjaciela , który nie przekazuje jej świadczeń pieniężnych a umożliwia korzystanie z telewizji , wyżywienia i internetu w jego mieszkaniu , położonym w E. przy ul. (...) . A. J. (1) również pod ten adres wzywa służby ratownictwa medycznego , w razie potrzeby .

Z kolei pozwany M. J. (1) nadal jest pracownikiem poczty. W okresie od lipca 2016 roku do czerwca 2017 roku z tej pracy uzyskał wynagrodzenie w kwocie 28.141,63zł netto, co stanowi kwotę 2.345,13zł netto miesięcznie. W dniu (...) urodziło się jemu kolejne dziecko: syn A. J. (2). Jego małżonka otrzymuje świadczenie rodzicielskie w kwotach po 1.000zł. miesięcznie , uprzednio w okresie od 01 czerwca 2016 roku do 31 sierpnia 2016 roku była zatrudniona na umowę o pracę na okres próbny w (...) E. za uposażeniem w kwocie 1.850zł brutto miesięcznie. Natomiast od 06 października 2016 roku do końca grudnia 2016 roku współpracowała na umowę zlecenie z firmą (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. za wynagrodzeniem 600,58zł netto miesięcznie (wynagrodzenie za październik 2016 roku). Następnie w okresie od 02 stycznia 2017 roku do 01 kwietnia 2017 roku pobierała zasiłek dla bezrobotnych. Nie była zainteresowana świadczeniami oferowanymi przez urząd pracy z powodu ciąży oraz konieczność zapewnienia opieki nad dzieckiem. J. J. (1) ma wykształcenie średnie ogólnokształcące oraz doświadczenie zawodowe na stanowiskach kucharz-uczeń, kasjer, kierownik sklepu, sprzedawca, fakturzystka. Córka pozwanego L. J. uczęszcza do przedszkola. Opłaty za przedszkole wynoszą: wyżywienie -115 zł średnio miesięcznie , opłata za komitet – 200 zł rocznie . Pozwany i jego żona nadal spłacali raty kredytów uprzednio zaciągniętych , w tym na zakup mieszkania , które łącznie zamykały się kwotą po około 2420 złotych miesięcznie . Ponadto zaciągali kolejne zobowiązania bankowe, w tym także częściowo na spłatę poprzednich tego rodzaju zobowiązań : J. J. (1) w październiku 2016 roku w wysokości 10000 złotych , rata miesięczna wynosiła kwoty po 195 złotych , na początku 2017 roku : J. J. (1) w kwocie 5000 złotych , pozwany w kwocie 7000 złotych , oboje w ramach karty kredytowej , którego raty wynoszą po około 500 złotych miesięcznie . Pozwany w kwocie 2000 złotych . Łącznie wszystkie ich zobowiązania zamykają się kwotą 300 000 złotych . Pozwany zezłomował poprzedni samochód za kwotę 700 złotych i dokonał zakupu samochodu za kwotę 10 000 złotych . Pieniądze na ten cel otrzymał od teściowej i rodziców .

W okresie ostatniego roku Powiatowy Urząd Pracy w E. dysponował: jedenastoma ofertami pracy na stanowisku pracownik gospodarczy z oferowanym wynagrodzeniem w kwocie 2.000zł miesięcznie i jedną ofertą stażu ze stypendium na tym stanowisku za kwotę 997,40zł, siedmioma ofertami pracy na stanowisku kaletnika z oferowanym wynagrodzeniem w kwocie 2.000zł miesięcznie i trzema ofertami stażu ze stypendium na tym stanowisku za kwotę 997,40zł, dwiema ofertami pracy na stanowisku fakturzystki z oferowanym wynagrodzeniem w kwocie 2.000zł miesięcznie. Powyższy Urząd w tym okresie miał też osiemdziesiąt osiem ofert pracy na stanowisku sprzedawcy z oferowanym wynagrodzeniem w kwocie 2.000zł miesięcznie i dwadzieścia jeden ofert stażu ze stypendium za kwotę 997,40zł.

(dowód: informacje, zaświadczenia, decyzje, orzeczenia, umowy, wyciągi z konta bankowego , spisy kosztów utrzymania k. 3-8 , 10 – 11 , 22 – 34 , 36 – 42 , 46 – 49 , 59 – 60 , 64 – 75 , 80 , 85 – 88 , częściowo zeznania powódki A. J. (1) k. 90 – 91 w zw. z protokołem rozprawy zapisanym na płycie umieszczonej w kopercie na k.54 w czasie 00:03:39 – 00:20:42 , protokół skrócony k.51 , częściowo zeznania pozwanego M. J. (1) k.90 – 91 w zw. z protokołem rozprawy zapisanym na płycie umieszczonej w kopercie na k.54 w czasie 00:20:42 – 00:31:25 , protokół skrócony k.51 – 52 , dokumenty zgromadzone w aktach spraw Sądu Okręgowego w Elblągu o sygn. V C 1306/13 , Sądu Rejonowego w Elblągu o sygn. III RC 299/16) .

Sąd zważył, co następuje:

Dokonując ustaleń faktycznych , Sąd oparł się na zebranych w sprawie dokumentach w postaci informacji , zaświadczeń , decyzji, orzeczeń, umów, wyciągu z konta bankowego, ich autentyczność nie budziła bowiem wątpliwości , nie była także kwestionowana przez żadną ze stron . Sąd przyznał również spisom kosztów utrzymania ,

częściowo zeznaniom stron walor wiarygodności w takiej części, w jakiej były zbieżne z pozostałym materiałem dowodowym, zgromadzonym w niniejszej sprawie. Nie uznano za wiarygodnych w całości zeznań powódki co do miejsca jej aktualnego zamieszkania i osiąganych dochodów, zaś pozwanego - odnośnie uzyskiwanych dochodów - z uwagi na sprzeczność z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w przedmiotowej sprawie oraz zasadami doświadczenia życiowego - o czym również niżej.

W przedmiotowej sprawie obowiązek alimentacyjny pozwanego wobec powódki wynika z dyspozycji przepisu art. 60 §1 i §2 krio i w związku z art. 61 krio stosujemy do tego stosunku przepisy art. 128 i nast. krio. Należy podkreślić, iż obowiązek alimentacyjny pozwanego wyprzedza obowiązek alimentacyjny krewnych powódki. Obowiązek ten powstaje z chwilą zawarcia małżeństwa i nie wygasa wskutek rozvodu a trwa nadal - pomimo rozvodu. Przepis art. 60 §1 krio stanowi, że małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego. Przepis art.60 §2 krio stanowi, że jeżeli jeden z małżonków został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, a rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego, Sąd na żądanie małżonka niewinnego może orzec, że małżonek wyłącznie winny obowiązany jest przyczynić się w odpowiednim zakresie do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego, chociażby ten nie znajdował się w niedostatku. Mając na uwadze fakt, iż małżeństwo A. W. i M. J. (1) zostało rozwiązane przez rozwód z wyłącznej winy pozwanego, ich sytuacji w pierwszej kolejności dotyczy uregulowanie zawarte w przepisie art.60 §2 krio, jednakże należało także odnieść się do §1 wskazanego uregulowania. Z uwagi na to, że do obowiązku alimentacyjnego między rozwiedzionymi małżonkami stosuje się odpowiednio przepisy o obowiązku alimentacyjnym między krewnymi (art. 61 k.r.o.), w niniejszej sprawie będzie miał zatem zastosowanie także art. 138 k.r.o. mówiący o tym, że w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Przy czym każdorazowo w takich przypadkach bierze się pod uwagę przepis art. 135 § 1 k.r.o. według którego zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Pojęcie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz pojęcie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego pozostają we wzajemnej zależności i obie te przesłanki wzajemnie na siebie rzutują, w szczególności przy ustalaniu wysokości alimentów przez Sąd. Przez usprawiedliwione potrzeby uprawnionego rozumieć należy potrzeby, których zaspokojenie zapewni mu - odpowiednio do jego wieku i uzdolnień - prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy. Możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego określają zarobki i dochody, jakie uzyskiwałby przy pełnym wykorzystaniu swych sił fizycznych i zdolności umysłowych, nie zaś rzeczywiste zarobki i dochody (pojęcia "usprawiedliwione potrzeby" oraz "możliwości zarobkowe i majątkowe" zostały szczegółowo omówione w uchwale Pełnego Składu Izby Cywilnej i Administracyjnej Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 r., opublikowanej m. in. w M.P. z 1988 r. Nr 6, poz. 60, w której stwierdzono między innymi: "pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można jednoznacznie zdefiniować, ponieważ nie ma jednego stałego kryterium odniesienia. Rodzaj i rozmiar tych potrzeb jest uzależniony od cech osoby uprawnionej oraz od splotu okoliczności natury społecznej i gospodarczej, w których osoba uprawniona się znajduje. Nie jest możliwe ustalenie katalogu usprawiedliwionych potrzeb podlegających zaspokojeniu w ramach obowiązku alimentacyjnego i odróżnienie ich od tych, które jako objaw zbytku lub z innych przyczyn nie powinny być uwzględnione. W każdym razie zakres obowiązku alimentacyjnego wyznaczać będą poszczególne sytuacje uprawnionego i zobowiązanego, konkretne warunki społeczno-ekonomiczne oraz cele i funkcje obowiązku alimentacyjnego. Dopiero na tym tle będzie można określić potrzeby życiowe - materialne i intelektualne uprawnionego"). Przy orzekaniu o alimentach na podstawie art. 60 § 2 k.r.o. należy porównać sytuację, w jakiej małżonek niewinny znalazł się po rozwodzie, z sytuacją, w jakiej by się znajdował, gdyby pożycie małżonków funkcjonowało normalnie, tak SN w orzeczeniu z dnia 28 października 1980 r., III CRN 222/80, PiP 1982, z. 5-6, s. 147 i n. z glosą A. S. . Jeśli natomiast chodzi o pojęcie „niedostatku”, to należy zauważyć, że nie zostało ono zdefiniowane w ustawie. W literaturze i orzecznictwie wskazuje się na właściwą mu cechą względności. Wystarczy powołać się na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 września 1958 r., 2 Cr 817/57 (opublikowane w OSPiKA 1959 nr 11, poz. 294), w którym, charakteryzując niedostatek, Sąd Najwyższy przyjął, iż występuje on nie tylko wtedy, gdy uprawniony do alimentacji nie posiada żadnych środków utrzymania, lecz określa także i taką sytuację materialną osoby uprawnionej, gdy nie może ona w pełni zaspokoić swoich usprawiedliwionych

potrzeb. Podobne stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 23 października 1962 r., III Cr 16/62 (opublikowanym w OSPiKA 1964 nr 10, poz. 191) i w tym duchu też przedstawił je w tezie III uchwały z dnia 16 grudnia 1987 r., III CZP 91/86 (OSNCP 1988 nr 4, poz. 42). Wskazał, iż „pewną wskazówkę interpretacyjną w tym zakresie zawiera art. 135 § 1 kro. Z jego brzmienia można wnosić, iż niedostatek występuje wtedy, gdy uprawniony nie może w pełni własnymi siłami, z własnych środków, zaspokoić swych usprawiedliwionych potrzeb. Są one uzależnione od indywidualnych cech uprawnionego, tj. od wieku, stanu zdrowia, zawodu, pozycji społecznej i dotychczasowej stopy życiowej. Zaspokojenie potrzeb każdego człowieka powinno nastąpić przede wszystkim z jego własnych środków. Dotyczy to dochodów z pracy, z majątku, ze świadczeń z ubezpieczenia lub zabezpieczenia społecznego. Za znajdujące się w niedostatku zatem należy uważać osoby, które nie mogą własnymi siłami zaspokoić usprawiedliwionych potrzeb, nie posiadają własnych środków w postaci wynagrodzenia za pracę, emerytury czy renty, ani też dochodów z własnego majątku”. Przy czym Sąd podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego w Poznaniu wyrażone w wyroku z dnia 10 lutego 2004 roku sygnatura akt I ACa 1422/03 (opublikowane w LEX nr 143459), iż niedostatek stanowiący podstawę zasądzenia alimentów na rzecz rozwiedzionego małżonka (z art. 60 § 1 k.r.o.) ma charakter względny, stąd małżonek domagający się alimentów winien w pełni wykorzystać wszystkie możliwości w celu uzyskania dochodów niezbędnych do zaspokojenia usprawiedliwionych własnych potrzeb.

W ocenie Sądu, nie wystąpiły przesłanki pozwalające na zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz powódki – A. J. (1) nie wykazała, by od czasu poprzedniego rozstrzygnięcia w przedmiocie zasądzenia świadczeń alimentacyjnych od pozwanego zaszły istotne zmiany, skutkujące uwzględnieniem obecnego żądania w tym przedmiocie, aby skutek rozwodu doszło do istotnego pogorszenia jej sytuacji materialnej. Strony nie zamieszkują razem od kilku lat, samodzielnie utrzymują się oddzielnie. Fakt obecnej sytuacji powódki i korzystanie z pomocy opieki społecznej nie był wynikiem rozwodu a konsekwencją upływu czasu i zdarzeń, które nie miały związku z rozwodem. Należy zauważyć, że teza 2 wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 1999 roku w sprawie o sygn. akt I CKN 356/99 (który sąd rozpoznający przedmiotową sprawę w pełni podziela) stanowi, że dla uwzględnienia na podstawie art. 60 §2 krio powództwa niezbędnym jest by to właśnie rozwód pociągał za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego. Ujawnienie się zatem wskazanych w tym przepisie skutków nawet po wielu latach od orzeczenia rozwodu może uzasadniać uwzględnienie powództwa na podstawie art. 60 §2 krio ale tylko wówczas, jeżeli zostanie ustalone, że wspomniane skutki są następstwem rozwodu a nie zostały spowodowane innymi przyczynami. Niewątpliwie sytuacja materialna stron zmieniła się od czasu zapadnięcia wyroku rozwodowego, bowiem powódka stała się właścicielką mieszkania dwupokojowego, w którym obecnie zamieszkuje jej koleżanka z synem, upłynął okres pobierania przez nią zasiłku dla bezrobotnych, korzysta z pomocy opieki społecznej. Z kolei pozwany wstąpił w kolejny związek małżeński, nabył mieszkanie – wspólnie z obecną żoną oraz wymienił samochód (poprzedni zezłomował) i urodziło mu się dwoje dzieci (od czasu zapadnięcia poprzedniego rozstrzygnięcia w zakresie żądania powódki, pozwanemu urodził się syn). Jednakże powyższe okoliczności nie zmieniają ustalenia, że te zmiany są wynikiem upływu czasu a nie są związane z rozwodem (powódka nie wykazała związku przyczynowo – skutkowego między wskazanymi zdarzeniami). Przez większość trwania związku małżeńskiego stron powódka pracowała, po rozwodzie zrezygnowała z dalszego zatrudnienia – w ramach porozumienia stron – będąc świadomą schorzeń, na które cierpiała i konsekwencji z tego wynikających (częstych hospitalizacji, pozostawiania na zwolnieniach lekarskich). W wyniku wskazanej decyzji powódka utraciła źródło utrzymania, ale nie sposób powyższym obarczać pozwanego. Zaakcentować wypada, że sytuacja, w której powódka zdecydowała się na rozwiązanie pracy z dotychczasowym zakładem pracy (w którym świadczyła pracę przez kilkanaście lat) nie została wywołana przez pozwanego, stąd nie powinien on ponosić konsekwencji finansowych lekkomyślności powódki (abstrahując od jego aktualnej sytuacji finansowej, nie pozwalającej na łożenie na utrzymanie powódki – o czym w dalszej części uzasadnienia). Podkreślić należy, iż przepisy krio wymagają od obu stron stosunku alimentacyjnego dochowania zasad należytej staranności i podejmowania działań racjonalnych w zakresie zaspokajania potrzeb. Zatem – zdaniem Sądu – powódka w sposób nieuzasadniony zdecydowała się na rozwiązanie stosunku pracy, w związku z czym powyższe jej zachowanie nie może obciążać finansowo pozwanego.

Również Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia żądania powódki z uwagi na przepis art. 60 §1 krio - z powodu niedostatku powódki. Po rozwiązaniu stosunku pracy,

A. J. (1) otrzymywała zasiłki z opieki społecznej, okresowo zasiłek dla bezrobotnych, zasiłek integracyjny . Po upływie okresu wypłacania zasiłku dla bezrobotnych (i w trakcie jego trwania) powódka nie podejmowała zatrudnienia , korzysta z pomocy społecznej , okresowo pozostaje na zwolnieniu lekarskim . Powyższe nie pozwala na przyjęcie , że A. J. (1) żadnej pracy podjąć nie może (abstrahując od faktu , że takową świadczy dla matki znajomego z ul. (...) w E.) , bowiem legitymuje się orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności , które otwiera przed nią rynek pracy bez ograniczeń (gdyż stan pozostawania na zwolnieniach lekarskich jest zjawiskiem przejściowym) . PUP w E. w ostatnim okresie czasu dysponował ofertami pracy dla osób z jej kwalifikacjami z proponowanym wynagrodzeniem na poziomie co najmniej minimalnego . Nadto A. J. (1) aktualnie korzystając z pomocy opieki społecznej , czy też znajomych , nie wykazała , że żadnego zatrudnienia podjąć nie może . Należy podnieść , że świadczy pracę na rzecz matki znajomego z ulicy (...) w E. , wykonując szereg czynności , które de facto są czynnościami opiekunki . Jej decyzja co do nie pobierania za powyższe wynagrodzenia nie może obarczać finansowo pozwanego . Poza tym otrzymuje dochody z tytułu wynajmowania koleżance mieszkania do niej należącego , z czego spłaca pozwanego kwotami po 100 złotych miesięcznie z tytułu podziału majątku dorobkowego . Wskazać wypada , że dochód możliwy do osiągnięcia z tytułu wynajmowania przez powódkę mieszkania pozwalałby jej na utrzymanie . Do tego dochody uzyskiwane z tytułu opieki nad matką znajomego powiększają kwotę możliwą do osiągnięcia , którą powódka mogła przeznaczać na swoje utrzymanie . Stąd – zdaniem Sądu – możliwości zarobkowe powódki nie pozwalają na przyjęcie , że znajduje się ona w niedostatku i że własnymi siłami nie może zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb . Zgodnie z utrwalonym w tej mierze orzecznictwem sądowym , dopiero brak możliwości zaspokojenia własnych potrzeb skłania do korzystania z pomocy innych . Bez wątplenia powódka posiada szereg schorzeń , które z pewnością czynią jej komfort życia trudniejszy , co nie oznacza , że nie pozwalają one na podjęcie przez nią żadnego zatrudnienia (abstrahując od tego , że świadczy pracę w postaci opieki nad osobą starszą) .

W ocenie Sądu , powódka prezentuje bierną postawę i roszczeniową w stosunku do pozwanego , który nie posiada znacznych dochodów , posiada na utrzymaniu dwoje dzieci , zaś majątek , którym dysponuje , jest obciążony kredytami . Gdyby przyjąć , że pozwany miałby przekazywać powódce kwoty po 500 złotych miesięcznie , których się domagała , pozostałoby mu na życie jego rodziny (nie uwzględniając obciążeń , które musi spłacać) z jego wynagrodzenia za pracę około 1845 złotych miesięcznie (po około 461 zł na jedną osobę) , z których nie mógłby zaspokoić swoich i rodziny usprawiedliwionych potrzeb . Pozwany , poza mieszkaniem , które zakupił na kredyt z J. R. (obecnie J.) i w którym mieszka wraz z rodziną oraz samochodem zakupionym po zezłomowaniu poprzedniego , nie posiada innego majątku ani oszczędności , w okresie od rozwodu z powódką on i jego małżonka zadłużali się w bankach , częściowo spłacając też poprzednie zobowiązania bankowe . Zdaniem Sądu , aktualne obciążenia kredytowe pozwanego w zasadzie w przeważającej części konsumują dochody jego rodziny (również żony) , stąd musi posiadać dodatkowe źródła finansowania potrzeb jego rodziny . Z tego powodu nie uznano za wiarygodnych zeznań pozwanego w części , w której wskazywał , że poza dochodami ze stosunku pracy nie posiada innych , natomiast powyższe nie zmienia ustalenia , że pozwany nie posiada możliwości finansowych do alimentowania powódki . Gdyby jego dochody pozwalały na zaspokojenie jego (i jego rodziny) potrzeb , nie korzystałby z zaciągania kolejnych zobowiązań (bowiem nie sposób jest przyjąć , że zaciągał je na potrzeby wykazania trudnej sytuacji finansowej w toku przedmiotowej sprawy) .

Zatem biorąc pod uwagę powyższe ustalenia jak też zgromadzone dowody , należało stwierdzić iż nie zachodziły przesłanki do zasądzenia na rzecz A. J. (1) alimentów od pozwanego M. J. (1) . W ocenie Sądu , aktualne możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego nie pozwalają na zasądzenie od niego alimentów na rzecz powódki . Posiada on na utrzymaniu dwoje dzieci , szereg zobowiązań kredytowych , które musi regulować w pierwszej kolejności . Wypada zaakcentować , że gdyby powódka w sposób należyty wykorzystywała swoje możliwości zarobkowe , potencjalna kwota otrzymywanych przez nią świadczeń zaspokajałaby jej potrzeby w całości , zatem mając również na względzie porównanie sytuacji materialnej obu stron procesu i zasady współżycia społecznego , nie było podstaw do zasądzenia alimentów na rzecz powódki i powództwo należało oddalić , stosownie do powołanych wyżej przepisów .

W oparciu o dokonane powyżej rozważania i wypływające z nich wnioski, Sąd , na podstawie art. 138 k.r.o. w zw. z art. 61 k.r.o. oraz art. 60 § 1 k.r.o. oddalił powództwo A. J. (1) co do zasądzenia na jej rzecz alimentów od pozwanego M. J. (1) w kwotach po 500 zł miesięcznie , i orzekł jak w wyroku .